

СРПСКА НЕЗАВИСНОСТ

ЦЕНЕ ЗА СРЕДНУ:
 ЗА ГОДИНУ 24 ДИНА, НА ПО ГОДИНЕ 12 ДИНА, НА ЧЕТВРТ ГОД. 6 ДИНА.
 ЗА ОСТАЛЕ ВЕШЕ НА БАНКАНСКОМ ПОДРОТКУ.
 ЗА ГОДИНУ 30 ФРАНАКА, НА ПО ГОДИНЕ 15 ФР. НА ЧЕТВРТ ГОД. 8 ФР.
 ЗА АУСТРО-УГАРСКУ:
 ЗА ГОДИНУ 15 ФОР. У БАНК. НА ПО ГОД. 8 Ф. НА ЧЕТВРТ ГОД. 4 Ф.
 ЗА СВЕ ОСТАЛЕ ДРЖАВЕ:
 ЗА ГОДИНУ 36 ФРАН., НА ПО ГОДИНЕ 18 ФР., НА ЧЕТВРТ ГОД. 10 ФР.

ИЗЛАЗИ У БЕОГРАДУ
 УТОРНИКОМ, ЧЕТВРТИКОМ, И НЕДЕЉОМ
 НА ЦЕЛОМ ТАБАКУ
 УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА У КУЛИ Г. ТОМЕ АНДРЕЈЕВИЋА
 ОБЛАЖИВ БИНАК.

ЗА ОГЛАСЕ РАЧУНА СЕ:
 ПРВИ ПУТ 12 ДИНА ПАРА ОД РЕДА, А ПОСЛЕ СВАКИ ПУТ 6 ПР.
 ЗА ПРИПОСЛАНО 50 ПАРА ДИНА ОД РЕДА.
 Рукописи шаљу се уредништем, а претплата администрацији
 „СРПСКЕ НЕЗАВИСНОСТИ“.
 РУКОПИСИ НЕ ВРАЉАЈУ СЕ. НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

БЕОГРАД 29. септембра

„Armatevi! Difendetevi!“ — „Оружајте се! Браните се!“ — Тај узвик разлеже се данас од алпских, скорашњим ужасним поплавама изапраних јужних обронака, па све до крајњег прибоја огњевите Сицилије; „браните се! оружајте се!“ тај обазив заноси све духове прекоморске посестрима и доскорашње сапатнице балканских народа, особито српства, духове мајке нове уметности и просвете, — питоме Италије.

Шта то значи?

Краљ Умберто је, по дужности својој уставног владоаца, распустио за времена дојакошњу народну скупштину своје краљевине и сазвао је нову. Избори ће који дан бити, те прваци политичког народног живота обилазе народ, обилазе сваки свој завичај, сваки своје или досадашње или будуће бираче да, по применом уставној обичају, исповеде својим бирачима оно, што мисле да је по државу најпробитачније, оно чега се обвезују држати, ако их глас народа поше у скупштину, у камару. Сви ти просиоци народног поверења истакли су као своје политичко вјерују громовити подвик: „Оружајте се! Браните се!“ Беде сиротога Никотеру, негдашњег министра и вођу досадашње опозиције у камери, да је он завео, занео и заробио све остале кандидате, те и они пристадоше уз тај ратоборни глас. Ал' од куда да сви остали приме тај толико прост, толико замашни и крупни програм? Од куда да уз њега пристану не само једномисленици Никотерици, не само кандидати опозиционе левце, него и његови стравачки противници, пријатељи садашње владе и кандидати владине странке?! То је оно што је на први мах тако загонетно и што је узнемирило и упропастило све јевропско новинарство, тако да је и сам „Тајмс“, та милосница и пакосница целог света, заборавила за часак своју србу на Французе и загледала се у италијанско биралиште.

Но највећма су се на тај глас превуле и тргле аустро-угарске новине, ма којој странци припадале. На што да се оружа Италија? Од кога да се Италија брани? Тако се све запиткују. Та зар Италија не трочи на своје оружање, које морско које сухоземно, годишње пуних 306 милиона лира? Зар јој ни то није доста? Са зебњом у срцу сећају се при томе аустројски листови проклете „дифенде“, сећају се срећом осујећеног покушаја у Трсту

на живот Ђесарева, сећају се сваке своје слабости и невоље, па на послетку, и Босне, па и Србије и Црне Горе.

На што Италији још веће пружање? На што њој и од кога обраћа? Бадава се сви листови јевропски од лондонско-јеврејског „Тајмса“ па све до мађарско-чвутског „П. Лојда“ муче и надимљу да на то питање јасно и разговетно одговоре. Сви ти листови пишају у најдалним даљинама по недогледном мраку, а одговор им је тако рећи под носом; одговор им је у сред — Беча.

Скоро у исти час кад стигоше гласови о ратоборној вољи талијанскога биралишта, јављају бечке новине, да се у вишим војним круговима аустројски озбиљно помишља на **утврђење Беча**. Све новине бечке снебивају се на тај кобни глас и доносе забезекнуте чланке о том изненадном и немилком плану домаће одбране аустројске. У првове стразу заборављају све те новине да се запитају: **од кога се брани Беч?** На што ће хитља? На што та журба? Да ли је то можда одговор на оружани нагон у Италији? Боже сачувај! Никад Италија није ни у сну помишљала да удари на Беч. То зна сваки наредник аустројски. Томе мора да су какви дубљи, замашнији, оштрији, управо рећи јевропски узорици.

Нама, који те две значајне и нетовремене појаве као трећи посматрамо намеће се уверење, да су државници и у једној и у другој земљи осетили неку општу потребу да чувају своју кожу од могућих скорих кобних догађаја, да се на све стране осећа, да се нешто *„иза брва ваља“*.

Само толико оружање као што се у Италији спрема и само војничко утврђење такога светског, отвореног места као што је Беч, изазива већ по себи догађаје и сукобе, и ако их иначе не би ни било. Ко се о томе сумња, нека прочита историју утврђења Париза, па ће видети, како су се 1840 год. кад се о томе утврђењу почело већати у француској скупштини, све узвишене патриоте, сви поборници просвете и умнога развитака, од Ламертина па до Беријера, листом дигли против те кобне замисли и прорекли све жалосне последице што ће се из тога изродити. Ал' то као да је најгоре у великим патњама и невољама великих народа и времена, што нема довољно јемства, да ће се потоњи нараштаји научити памети од мука својих предака, а још мање да ће се остали народи узети у памет од жалосног искуства већих и паћених племена.

А кад велики и силни тако страхују и стрепе, кад се они тако спремају и приправљају на велике догађаје, да што ћемо ми мали, да што ћемо ми Срби, да што ће Србија?

Србија је, као што нас „Видело“ уверава, бригом напредњачке владе, „оружана до „зуба“. Тиме су јој постали излишни зуби, те их је валда за то „напредна влада“ и повалила из вилица Србије, направила од њих леп „гебис“ и поклонила га једној крзубој баби, својој, ако не баш тако *моћној*, али бар *моћној* суседки. Сад бар може зубата баба по вољи да уједа крзубу Србију, може да поступа са њом као са својом васалном хрвањеницом, сад може да пусти на њу све своје лајаве псе од врсте „П. Лојда“ и другова му, да попрете Србији, независној Србији, краљевини Србији, да ће с њом онако поступати као што су Енглези поступали са зависним, са васалним Мисиром, да се онако растресу и разлају свакојаким клеветастама и на њима основаним претњама, каквих нисмо ни у најзависнијем добу Србије никада чули ни од самога цара у Стамбулу, тада нашег „узвишеног сузерена“! Али бар се за то *оружамо*, бар ћемо имати добре пушке; и да буду што боље, мора се што више времена потрошити на израду исто као и код наше железнице, према немачкој пословци *gut Ding braucht Weile* (добром послу треба времена). Те тако се можемо надати, да ће нам последњи товар нових пушача стићи на првове возу прве српске државне железнице. (А како ће се дотле наши пријатељски односи са моћном суседном пријатељцом све живље развијати те сваки даном све то приснији бивати, то ће нам Аустрија наше оруже не само драговољно пропустити, него ће се још она сама постарати о провозу, послаће нам по свој прилици бар последњи товар по својим рођеним — солдатима.

Кад већ пријатељи великог италијанског народа, коме заиста не може више нико озбиљно нахуцити мисле да имају повода довикивати му: **Armatevi! Difendetevi!** — да колико би тек повода, да колико би тек права, да колико би тек свете дужности имали пријатељи малог, лакомим суседом скученог, српскога народа да га позову, да га преклињу: **Оружај се! Брани се! Не дај се!** —

На Гробу Ђенерала Скобелева...
 Благо оном ко допунек живи
 Имао се рашта и родити.
 Ђегуш.
 (НАСТАВАК.)
 „Г. Ђенерал веће бити без свог поседа
 зато да ја подосађујем.“

„А не, молим, слободан сам; баш на против, хоћу да ми причате штогод о вашој Србији. Шта је најновије отуда? Збиља, шта радите ви тамо? како се владате?“

— „Ако питате за новости онда, колико ја одавде могу да сазнам, тамо је још једнако најновије: *ад*, и ехо пада, митрополита Михајила — „највећег руског човека у Србији.“ — Него ја вама треба напред да кажем да сам ја пристрастан посматрач и тумач данашњег стања и владања код нас“

— „Ви сте у опозицији? Па ви ћете казати шта ви мислите.“

— „Онда, и онда ћу се ограничити само на општу *саопшту* свезу догађаја, јер, наравно, вас наше унутрашње ствари неинтересују — осим можда овака једна као ова митрополитова. Понављам, ја сам у опозицији према овој влади и њеној општој политици чак у том степењу да ју немогу да сматрам ни за једно нужно зло — осим доиста ако правнамо да све што у свету бива и мора тако бити — али опет бићу тако слободан да тврдим да је и Русија, посредно ако хоћете али тек, допринела овома стању и одговорна за његово постање.“ — (Ђенерал Скобелев седе али — *кути и слуша*).

„Ова митрополитова ствар, на пример, више не икоја друга, окомла је противу нас и значично и независично Русију, али је руска штампа и неразложна и неправедна кад такав један чин — или, што је још озбиљније, и саму општу антируску политику данашње владе — приписује српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читаво једна партија која не само *сме* да се с Русијом завади и да жива остане, него и да са уверењем да је на правоме путу, *јавно* исповеда и *званично* води антируску политику тај факт хтео сам рећи, колико је озбиљан и жалостан ипак заслужује да се измери и рационалијим и благодарним меризом но што је сам прекор неблагодарности једном читавоме и сродном народу. — (Век Скобелев *кути и слуша*). — Господине Ђенерале, Срби нису неблагодарни на ни иначе хрћави људи, али ја, огрђајући се најтврђе противу сваке одбране сувереног опстанка оваке једне владе српске, ипак могу да протумачим себи, могу да прочитам, постанак и опстанак њен у Србији. Прво и прво земља Србија, народ њен, још ниш од ратањих рана и страдања, а после сваке *„акције“* долази *„реакција“*. Сад, несрећа је и то велика, што се Аустрија, непријатељ Српства и Словенства, користила и користи том *реакцијом*, али сама реакција као израз народног умора и мирољубља нећу рећи да је била, у овом правцу најмање, неизбежна — уверења сам да се могла избећи — и ми смо се борили да ју отклонимо као што се данас боримо да ју оборимо — али јесте нешто што се даје разумети, разумем, објаснити научно психолошки протумачити. (Век Скобелев *кути и слуша*). — Друго је, а ово се вас Руса непосредно тиче. Ви се у вашој источној политици сећате Срба само у другој а Србије и у трећој линији.

„Не разумем. Како то? Нисмо ли ми због вас и ратовали?“

„Због вас, ако хоћете, али не *за* вас; а то су две ствари. Ми Срби били смо доиста *повод*, али не и *цел*, вашем рату. Прво да говоримо ви сте за *Бугаре* војевали. Свакако, они су вам били главно а ми споредно.“
 „Уколико ја анам, ми смо војевали за вас *обоје*; али, ако су Бугари били *„главно“* то где сте ви били *„споредно“*?
 „У Сав-Стефану и — Берлину!“
 „О уговорима говорите? Па зар ви не знате да ти уговори нису само дело Русије него и дело Јевроне?“
 „Знам, али ја говорим само о њима уколико су они дело Русије — т. ј. укол-

